

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.8.9>

УДК 338.43:631.1(477)

I. П. Приходько,

д. держ. упр., професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8630-2568>

V. V. Patretniy,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-1771-9789>

МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

I. Prikhodko,

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Dnipro State Agrarian University of Economics, Dnipro, Ukraine

V. Patretnyi,

PhD student of the third (educational and scientific) level of higher education, Dnipro State Agrarian University of Economics, Dnipro, Ukraine

MECHANISMS FOR THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE AGRICULTURAL POLICY IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT

Стаття присвячена аналізу механізмів формування та реалізації державної аграрної політики в Україні, з урахуванням сучасних викликів і потреб галузі. Розглянуто інституційні, законодавчі та програмно-цільові компоненти політики, зокрема роль Міністерства аграрної політики та продовольства, профільних парламентських комітетів, фермерських об'єднань і громадських організацій. Особливу увагу приділено ключовим державним програмам підтримки, серед яких дотації на гектар, утримання великої та дрібної рогатої худоби, компенсації за придбання української агротехніки, пільгові кредити за програмою «5-7-9%», грантова допомога через Державний аграрний реєстр, фінансування меліорації та міжнародні гранти. Визначено тенденцію переходу від загальної підтримки до більш адресних та інноваційних інструментів, з акцентом на цифровізацію, прозорість та відповідність європейським стандартам. Проаналізовано проблеми залежності фінансування від політичної та бюджетної ситуації, відсутності багаторічного планування та недостатньої інтеграції програм. Запропоновано напрями вдосконалення політики: уніфікація з «Зеленим курсом» ЄС, розвиток агрострахування, запровадження KPI, посилення регіональної децентралізації та підтримка інновацій. Дослідження підкреслює необхідність комплексного підходу до аграрної політики як ключового чинника стабільності та сталого розвитку сільського господарства України.

The article examines the mechanisms for the formation and implementation of state agricultural policy in Ukraine, focusing on their current state and potential directions for improvement. It highlights the three key components of the policy framework: institutional, legislative, and program-targeted. The institutional mechanism includes state bodies such as the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, relevant parliamentary committees, professional associations, and farmers' organizations that participate in policy development and implementation. The legislative framework is formed through the adoption of normative acts and strategic documents, with particular emphasis on the "Strategy for the Development of Agriculture of Ukraine until 2030," which sets long-term goals, priorities, and key directions of state support. The program-targeted approach is realized through various

state programs, including per-hectare subsidies, livestock support, compensation for the purchase of Ukrainian agricultural machinery, preferential loans under the “5-7-9%” program, grant assistance via the State Agrarian Register, and funding for land reclamation and irrigation systems.

The analysis reveals that, in 2025, the total budgetary support for the agricultural sector exceeds 6 billion UAH, with a significant share directed toward livestock support, smallholder assistance, and infrastructure restoration. Special attention is given to international financial cooperation, such as a \$50 million grant from the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) aimed at post-war agricultural recovery.

The study identifies several challenges: high dependence of support programs on political and budgetary conditions, limited multi-year planning, and insufficient integration between separate initiatives. The article proposes the transformation of existing mechanisms into an integrated system with clearly defined objectives, measurable performance indicators (KPIs), and coordinated implementation across different governance levels. Recommended measures include aligning Ukrainian agricultural policy with the European Green Deal, expanding agricultural insurance, enhancing digitalization through platforms like the State Agrarian Register, decentralizing resource allocation to the regional level, and promoting innovation and education in the agricultural sector.

Overall, the research emphasizes the need for a systematic, transparent, and results-oriented agricultural policy to ensure the stability, competitiveness, and sustainable development of Ukraine’s agricultural sector in the context of global economic challenges and European integration.

Ключові слова: *аграрна політика, державна підтримка, механізми реалізації, програмно-цільовий підхід, фермерські господарства, цифровізація, євроінтеграція.*

Keywords: *agricultural policy, state support, implementation mechanisms, program-target approach, farms, digitalization, European integration.*

Постановка проблеми. Аграрний сектор України є стратегічною складовою національної економіки, забезпечуючи продовольчу безпеку, зайнятість населення та значний експортний потенціал. Проте формування та реалізація державної аграрної політики супроводжуються проблемами: фрагментарністю законодавства, слабкою координацією між органами влади, нестабільністю механізмів підтримки та низькою прозорістю розподілу бюджетних ресурсів. Ситуацію ускладнюють наслідки воєнної агресії, руйнування логістики, зменшення інвестицій і потреба адаптації до стандартів ЄС.

В сучасних умовах актуальним є підвищення ефективності механізмів аграрної політики через систематизацію програм підтримки, запровадження індикаторів оцінки результативності, цифровізацію управління та розвиток партнерств між державою, бізнесом і громадським сектором. Відсутність комплексного підходу знижує конкурентоспроможність агросектору та гальмує його сталий розвиток, що зумовлює необхідність наукового й практичного дослідження напрямів вдосконалення державної аграрної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та реалізації державної аграрної політики в Україні активно досліджуються вітчизняними науковцями, що зумовлено як внутрішніми трансформаціями аграрного сектору, так і зовнішніми викликами.

Вольська О., Потравка Л., та Сапельнікова Н. (2019) [1] обґрунтовують теоретичні засади державного регулювання аграрного сектору, наголошуючи на створенні сприятливого інституційного середовища. Динник І. (2022) [2] аналізує сутність аграрної політики та її реалізацію в умовах війни й інтеграційних процесів з ЄС. Колективна наукова робота під керівництвом Ковалю В. (2024) [3] зосереджується на інструментах аграрної політики та адаптації земельних відносин до європейських стандартів.

Матеріали робочої групи «Нова аграрна політика» (2023) [4] визначають пріоритети відбудови агросектору після війни. Шатило О. (2021) [5] розглядає аграрну політику як інструмент продовольчої безпеки та зміцнення

внутрішнього ринку. Щуревич Л. (2018) [6] досліджує механізми реалізації політики, вказуючи на дублювання функцій та недостатній контроль використання бюджетних коштів.

Станіславський В. (2022) [7] аналізує проблеми правозастосування у сфері використання земель, а Шемавн'юв В. (2025) [8] окреслює стратегічні напрями розвитку — гармонізацію із Зеленим курсом ЄС, розвиток органічного виробництва та цифровізацію управління.

Аналіз досліджень виявляє два ключові напрями наукових пошуків: інституційно-правові основи аграрної політики та механізми її реалізації в умовах воєнних і поствоєнних трансформацій. Спільним висновком є необхідність інтеграції з європейськими стандартами, цифровізації управління та запровадження прозорих механізмів фінансування.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у комплексному дослідженні сучасного стану механізмів формування та реалізації державної аграрної політики в Україні, визначенні основних проблем і обмежень у їх функціонуванні та обґрунтуванні напрямів удосконалення з урахуванням національних пріоритетів і європейських інтеграційних вимог.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ґрунтовного дослідження державної аграрної політики необхідно чітко окреслити основні поняття, що формують її теоретичну і практичну основу. Визначення таких ключових категорій, як аграрна політика, державне регулювання аграрного сектору та механізми реалізації політики, є важливим етапом для системного розуміння процесів управління аграрним розвитком в Україні. Наступні визначення становлять теоретичну базу для подальшого аналізу.

Аграрна політика — це система стратегічних цілей, заходів і інструментів державного впливу на розвиток сільського господарства та агропродовольчого сектору в цілому. Вона охоплює питання забезпечення продовольчої безпеки, стимулювання аграрного виробництва, підтримки сільських територій, захисту довкілля та розвитку ринку землі [2, 3, 5].

Державне регулювання аграрного сектора — це цілеспрямований вплив органів державної влади на економічні, соціальні та екологічні процеси в сільському господарстві через податкову, бюджетну, митну, кредитну та інші політики [1, 4].

Механізм реалізації аграрної політики — це сукупність інституційних, правових, фінансових і організаційних інструментів, за допомогою яких здійснюється державна підтримка, контроль та стимулювання аграрного розвитку [2, 6].

Отже, розуміння ключових категорій аграрної політики та механізмів її реалізації дозволяє перейти до аналізу практик державного регулювання аграрного сектору в провідних країнах світу. Для порівняння й пошуку ефективних моделей важливо розглянути досвід Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Польщі, які демонструють різні підходи до формування та впровадження аграрної політики з урахуванням національних особливостей та стратегічних пріоритетів.

У Європейському Союзі аграрна політика реалізується через Спільну аграрну політику (САР), яка має дві опори: підтримка доходів фермерів (через прямі виплати) та розвиток сільських територій. Пріоритети САР — сталість, інновації, захист навколишнього середовища [9].

У США діє Федеральна програма Farm Bill, яка передбачає багаторічне бюджетне планування, субсидії, страхування врожаю, екологічні програми. Основний акцент — підтримка доходів фермерів та забезпечення продовольчої безпеки [10].

У Польщі, як країні-члені ЄС, впроваджується САР з акцентом на модернізацію сільського господарства, розвиток малого фермерства та інфраструктури сільських територій. Польща активно залучає кошти ЄС на підтримку фермерів та аграрних підприємств [11].

В Україні аграрна політика декларується як пріоритетний напрям державного розвитку. Законодавчо вона закріплена в стратегіях розвитку сільського господарства, програмах підтримки фермерства, розвитку зрошення,

страхування сільгосппродукції тощо. Проте, на практиці спостерігається фрагментарність і нестабільність у реалізації цієї політики.

В таблиці 1 наведені ключові законодавчі акти, що регулюють формування і реалізацію аграрної політики в Україні.

За період 2020–2024 років обсяги державної підтримки аграрного сектору України мали коливальний характер (таблиця 2), що зумовлено як зміною бюджетної політики, так і зовнішніми викликами — зокрема, повномасштабною війною з РФ з 2022 року. В окремі роки значну роль відігравали міжнародні грантові програми, підтримка ЄС та фінансування з резервних фондів.

Державна підтримка аграрного сектору України протягом останніх років залишалася ключовим інструментом стабілізації та розвитку галузі, незважаючи на значні виклики, пов'язані з воєнними діями та бюджетними обмеженнями. Аналіз структури підтримки показує, що у 2020–2021 роках пріоритетною була пряма фінансова допомога у вигляді дотацій та компенсацій, орієнтованих на стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в сільській місцевості.

Таблиця 1. Ключові законодавчі акти та стратегічні документи, що регулюють формування і реалізацію аграрної політики в Україні

Назва документа	Короткий опис
Закон України «Про основи державної аграрної політики» (проект)	Регламентує засади формування та реалізації аграрної політики (проект на стадії обговорення)
Закон України «Про сільське господарство»	Визначає правові, економічні основи діяльності у сільському господарстві
Закон України «Про фермерське господарство»	Визначає правові засади створення та діяльності фермерських господарств
Стратегія розвитку сільського господарства України до 2030 року	Стратегічний документ, що визначає основні цілі та пріоритети аграрного розвитку
Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України»	Регламентує механізми бюджетної підтримки аграріїв
Земельний кодекс України	Регулює земельні відносини, що є базою аграрного розвитку
Закон України «Про агрострахування»	Визначає правові основи страхування ризиків в агросекторі
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам»	Регламентує механізми надання дотацій та субсидій

Систематизовано на основі даних відкритих джерел [12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19]

З 2022 року акцент змістився на кризове реагування через кредитні гарантії та агрострахування, що забезпечувало підтримку ліквідності аграріїв. У 2023 році фінансування значно скоротилося, а компенсації частково здійснювалися за рахунок міжнародних грантів. Станом на 2024 рік спостерігається перехід до більш адресної, прозорої та цифровізованої моделі підтримки з використанням гектарних дотацій, розвитку внутрішньої переробки та цифрової платформи ДАР. Зростає роль інноваційних підходів, цифрових інструментів та грантових програм, що сприяє підвищенню ефективності та прозорості розподілу ресурсів. Водночас зберігається висока залежність обсягів підтримки від загальної політико-бюджетної ситуації, що підкреслює необхідність запровадження багаторічного планування, гармонізації з вимогами «Зеленого курсу» ЄС та розвитку механізмів публічного контролю й незалежної оцінки ефективності державних програм для забезпечення сталого розвитку агросектора.

Таблиця 2. Обсяг держпідтримки агросектору

Рік	Обсяг держпідтримки агросектору, млрд грн	Ключові програми фінансування	Примітки
2020	~4,0	Часткова компенсація техніки, тваринництва	До війни, планова політика
2021	~4,7	Підтримка фермерів, компенсація відсотків	на 700 млн більше, ніж у 2020 році.
2022	~4,6*	Резервна підтримка, кредитування 5-7-9%	Війна, скорочення бюджету
2023	~1,4	Гранти на садівництво, теплиці, переробку	Обмежене фінансування через війну; підтримка через міжнародні гранти
2024	~4,2	Фонд підтримки фермерів, гранти, дешеві кредити	Пожвавлення за підтримки партнерів

*планова цифра, через повномасштабне російське вторгнення їхнє виконання було зупинене. Систематизовано на основі даних відкритих джерел [20, 21, 22, 23, 24].

В таблиці 3 представлені основні бюджетні програми аграрної політики України на 2025 рік.

У 2025 році державна підтримка аграрного сектору України зосереджена на кількох ключових програмах, спрямованих на розвиток малого фермерства, модернізацію виробництва та відновлення інфраструктури. Програма підтримки малих фермерських господарств передбачає надання бюджетних субсидій у

розмірі 4 тисяч гривень на гектар для провадження сільськогосподарської діяльності, а також спеціальні дотації за утримання корів, кіз та овець.

Таблиця 3. Основні бюджетні програми аграрної політики України на 2025 рік

Назва програми	Обсяг фінансування (млн грн)	Джерело фінансування
Підтримка малих фермерських господарств	4 726	Державний бюджет України
Компенсація за придбання української агротехніки	136,6	Державний бюджет України
«Доступні кредити 5-7-9%»	26 800	Державний бюджет України
Грантова підтримка через Державний аграрний реєстр (ДАР)	Не визначено	Державний бюджет України
Відновлення та будівництво меліоративних систем	200	Державний бюджет України
Відновлення сільськогосподарського виробництва (грант від МБРР)	50 млн USD	Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР)

Джерело: систематизовано на основі [25].

Компенсація за придбання української агротехніки в 2025 році склала 136,6 млн гривень, що свідчить про продовження стимулювання вітчизняного виробництва. Значну роль відіграє програма «Доступні кредити 5-7-9%», за якою аграрії станом на середину року залучили майже 26,8 млрд гривень, демонструючи високу ефективність пільгового кредитування. Грантова підтримка через електронну платформу Державного аграрного реєстру (ДАР) спрямована на фінансову допомогу фермерським господарствам, зокрема для утримання поголів'я тварин. Для покращення родючості ґрунтів і водного режиму земель у 2025 році передбачено 200 млн гривень на відновлення та будівництво меліоративних систем. Крім того, Україна отримала грант від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) у розмірі 50 млн доларів США для підтримки відновлення сільськогосподарського виробництва після війни, що підкреслює важливість міжнародної співпраці у відновленні аграрного сектору.

Формування аграрної політики в Україні (рис. 1) здійснюється через низку взаємопов'язаних механізмів, що охоплюють інституційні, законодавчі та програмно-цільові компоненти.

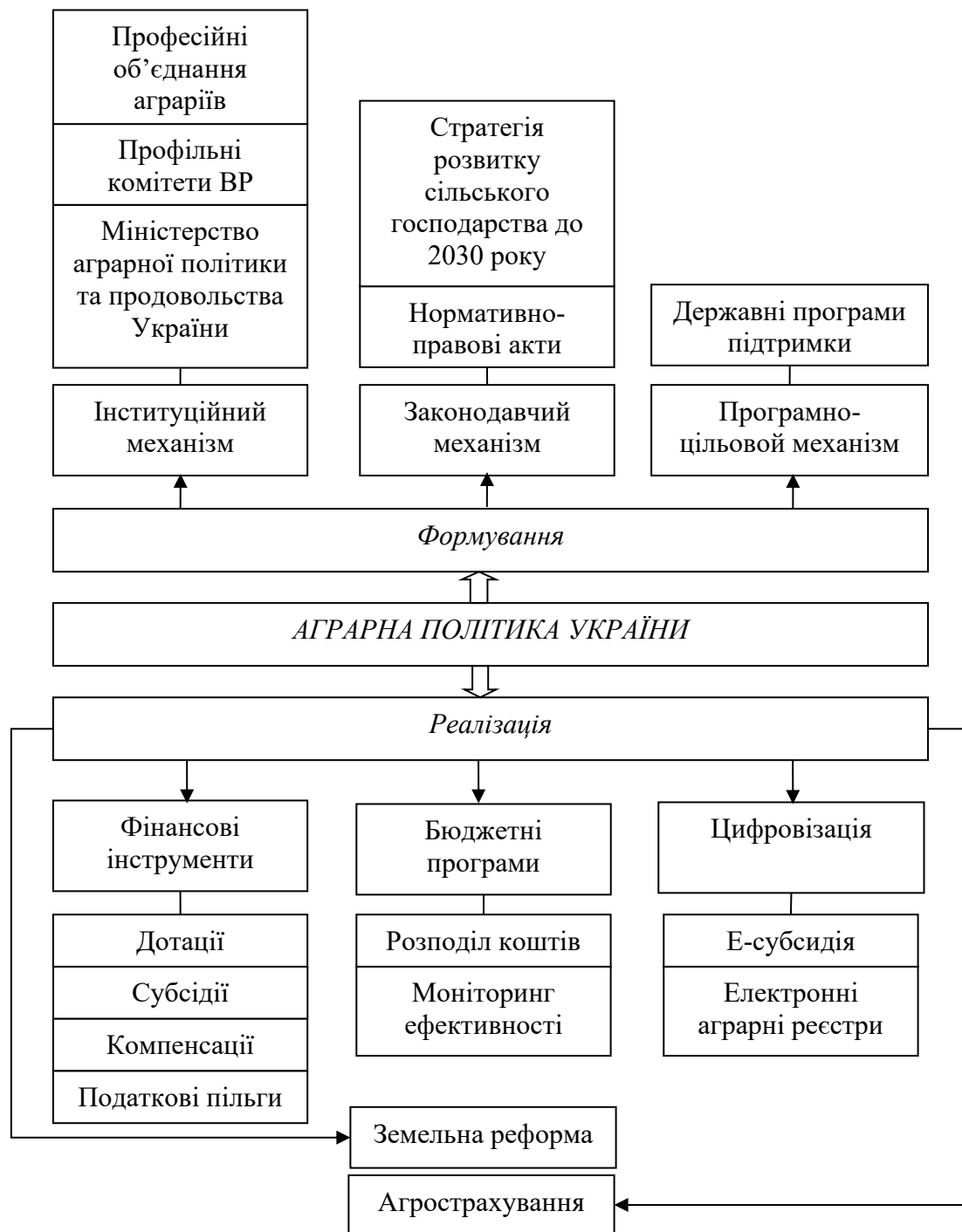

Рис. 1. Концептуальна схема механізму формування та реалізації державної аграрної політики в Україні

Розроблено автором

Інституційний механізм включає державні органи, зокрема Міністерство аграрної політики та продовольства України, профільні комітети Верховної Ради, а також громадські та професійні об'єднання агровиробників, які беруть участь у розробці та впровадженні політики. Законодавча база формується через прийняття ключових нормативно-правових актів і стратегічних документів, серед яких виділяється «Стратегія розвитку сільського господарства України до 2030 року», що визначає довгострокові цілі, пріоритети та основні напрями державної підтримки. Програмно-цільовий підхід реалізується через державні програми підтримки агросектору, що встановлюють конкретні завдання, обсяги фінансування та очікувані результати на середньостроковий період.

Впровадження аграрної політики в Україні стикається з низкою викликів і обмежень (табл. 4).

Значною проблемою є адміністративна неузгодженість, що проявляється у дублюванні функцій різних органів влади та відсутності координації між ними. Недостатній контроль і прозорість використання бюджетних коштів призводять до неефективного розподілу ресурсів. Зовнішні фактори, такі як військові дії, зміни клімату та високий рівень інфляції, посилюють нестабільність аграрного сектору. Крім того, низький рівень залучення громадськості та зацікавлених сторін у процес формування аграрної політики обмежує можливості її адаптації до реальних потреб сільських територій.

Для підвищення ефективності аграрної політики доцільно здійснити систематизацію існуючих механізмів підтримки з фокусом на оцінці результативності та впливу на аграрний сектор (табл. 5).

Важливо запровадити прозорі критерії оцінки ефективності програм, що забезпечать об'єктивний моніторинг та підзвітність. Посилення децентралізації управління аграрною політикою сприятиме більш гнучкому та адаптивному реагуванню на потреби регіонів. Активне впровадження цифрових технологій, таких як аграрні реєстри і електронні субсидії, покращить прозорість і оперативність реалізації заходів підтримки.

Таблиця 4. Виклики та обмеження впровадження аграрної політики в Україні

Категорія проблеми	Опис проблеми	Пропозиції щодо подолання
Інституційно-адміністративні	Адміністративна неузгодженість між органами влади Дублювання функцій Недостатня координація	Створення єдиного координаційного органу з аграрної політики Оптимізація розподілу повноважень між органами Впровадження міжвідомчих робочих груп
Фінансово-економічні	Недостатність бюджетного фінансування Неефективне використання коштів Відсутність прозорого моніторингу	Забезпечення стабільного бюджетного фінансування Впровадження системи прозорого звітування та аудиту Встановлення чітких критеріїв оцінки ефективності програм
Соціальні	Низький рівень залучення громадських організацій і фермерів до формування політики Недовіра до державних ініціатив	Розробка механізмів участі громадськості в процесах прийняття рішень Підвищення рівня інформування та комунікації з агровиробниками Підтримка об'єднань фермерів та кооперативів
Зовнішні фактори	Військові дії та політична нестабільність Кліматичні зміни та посухи Висока інфляція і економічна криза	Розробка програм агрострахування ризиків Запровадження кліматично-адаптивних технологій Диверсифікація джерел фінансування та міжнародна співпраця
Правові та регуляторні	Недосконалість законодавства Проблеми з реалізацією земельної реформи Повільне впровадження агрострахування	Прискорення реформування земельного законодавства Удосконалення правових норм для агрострахування Підвищення кваліфікації фахівців у сфері аграрного права
Технологічні	Низький рівень цифровізації аграрного сектору Недостатній розвиток інновацій та інфраструктури	Впровадження електронних аграрних реєстрів і платформ Підтримка інноваційних проєктів та стартапів Розвиток сільської інфраструктури та технологічного забезпечення

Систематизовано на основі [26, 27, 28, 29] та власних спостережень.

Крім того, уніфікація національної аграрної політики з вимогами Європейського Союзу, зокрема Зеленим курсом і принципами сталого виробництва, сприятиме інтеграції українського агросектору в європейський ринок та підвищенню конкурентоспроможності.

Таблиця 5. Пропозиції та перспективи вдосконалення аграрної політики в Україні

Напрямок вдосконалення	Пропозиції	Очікувані результати
Систематизація механізмів підтримки	Об'єднання програм підтримки в єдину систему з орієнтацією на результати Впровадження програмно-цільового управління	Підвищення ефективності та прозорості використання бюджетних коштів
Оцінка ефективності	Запровадження прозорих критеріїв оцінки програм Регулярний моніторинг та аудит програм	Покращення управління, своєчасна корекція політики
Децентралізація управління	Передача частини повноважень місцевим органам влади Підвищення ролі громадських організацій	Гнучкість політики, краще врахування регіональних потреб
Цифровізація агросектора	Впровадження електронних аграрних реєстрів і систем Е-субсидій Розвиток цифрових сервісів	Підвищення прозорості, скорочення бюрократії
Уніфікація з європейськими стандартами	Гармонізація законодавства з вимогами ЄС (Зелений курс, стале виробництво) Підтримка екологічних ініціатив	Полегшення інтеграції на європейські ринки, підвищення конкурентоспроможності
Розвиток інновацій та освіти	Підтримка наукових досліджень та інновацій у сільському господарстві Підвищення кваліфікації аграріїв	Сучасні технології, підвищення продуктивності

Систематизовано на основі [30, 31] та авторського досвіду.

Вдосконалення аграрної політики України повинно відбуватись у рамках систематизації підтримки, де наявні програми об'єднані в інтегровану систему з чітко визначеними цілями, індикаторами й взаємодією, що дасть змогу уникнути дублювання і застосовувати програмно-цільове управління з акцентом на конкретні результати, як-от підвищення продуктивності та зайнятості.

Висновки. Узагальнюючи аналіз механізмів формування та реалізації державної аграрної політики в Україні, можна констатувати, що наявна система охоплює інституційні, законодавчі та програмно-цільові компоненти, які забезпечують стратегічне планування й підтримку аграрного сектору. Водночас ефективність їх реалізації знижується через фрагментарність програм, слабку координацію між органами влади та відсутність прозорих критеріїв оцінки результатів. Державна підтримка відіграє важливу роль у стабілізації та розвитку

агросектору, але потребує модернізації з акцентом на інтеграцію, цифровізацію та адресність.

Необхідною є трансформація інституційних і фінансових механізмів для підвищення адаптивності та ефективності політики. Це включає створення єдиної системи підтримки з чіткими цілями та показниками, розширення децентралізації управління й залучення громадськості. Посилення ролі цифрових технологій у моніторингу та звітності сприятиме прозорості й зниженню корупційних ризиків. У перспективі гармонізація з європейськими стандартами, інновації та розвиток аграрної освіти стануть ключовими чинниками сталого розвитку галузі.

Перспективи подальших досліджень включають вивчення впливу цифровізації на ефективність аграрної політики, аналіз процесів децентралізації управління, адаптацію до вимог «Зеленого курсу» ЄС та впровадження інновацій і освітніх програм для підвищення кваліфікації аграріїв. Це допоможе підвищити прозорість, сталий розвиток і конкурентоспроможність агросектору України.

Література

1. Volska O. M., Potravka L. O., Sapelnikova N. L. Theoretical principles of state regulation of the agricultural sector of the economy. *Collection of scientific publications NUS*. 2019. Vol. 2(475). P. 45–51. URL: [https://doi.org/10.15589/znp2019.2\(476\).7](https://doi.org/10.15589/znp2019.2(476).7) (Accessed: 10.08.2025).

2. Динник І. П. Аграрна політики держави: наукові підходи та особливості реалізації в сучасних умовах. *Таврійський науковий вісник. Серія: публічне управління та адміністрування*. 2022. № 3. С. 53–57. URL: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.7> (дата звернення: 10.08.2025).

3. Державна аграрна політика та управління економічним розвитком землекористування в Україні / В. Коваль та ін. *Bulletin national university of water and environmental engineering*. 2024. Т. 1, № 105. С. 117–127. URL: <https://doi.org/10.31713/ve1202411> (дата звернення: 10.08.2025).

4. Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Нова аграрна політика»: Національна рада з відновлення України від наслідків війни.

<i>Radware</i>	<i>Captcha</i>	<i>Page.</i>	<i>URL:</i>
- <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf>
(дата звернення: 10.08.2025).
5. Шатило О. Державна аграрна політика як елемент забезпечення національних інтересів України. *Litopys volyni*. 2021. № 25. С. 148–154. URL: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.25.25> (дата звернення: 10.08.2025).
 6. Щуревич Л. М. Механізми державної аграрної політики України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 5. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/103.pdf.
 7. Stanislavskiy V. Problems of implementation of the state agricultural policy in the sphere of agricultural land using. *Uzhhorod national university herald. series: law*. 2022. Vol. 1, no. 73. P. 191–197. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.73.31> (date of access: 10.08.2025).
 8. Шемавньов В. Стратегічні напрями сучасної державної аграрної політики в Україні. *Національні інтереси України*. 2025. № 7(12). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7\(12\)-694-702](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7(12)-694-702) (дата звернення: 10.08.2025).
 9. Common agricultural policy. *Agriculture and rural development*. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en (date of access: 10.08.2025).
 10. Farm Bill. *U.S. Department of Agriculture*. URL: <https://www.usda.gov/farming-and-ranching/farm-bill> (date of access: 10.08.2025).
 11. Poland – CAP Strategic Plan. *Agriculture and rural development*. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/poland_en (date of access: 10.08.2025).
 12. Про проект закону «Про засади аграрної політики до 2026 року». *Головна | Національна академія аграрних наук України*. URL: <http://naas.gov.ua/slide/pro-proekt-zakonu-pro-zasadi-agrarno-pol-tiki-do-2026-roku/> (дата звернення: 10.08.2025).\
 13. В Україні почав діяти закон про колективну власність землі. *Новини сільського господарства України та світу*. URL: <https://news.agro->

center.com.ua/agricultural-law/v-ukraini-pochav-dijati-zakon-pro-kolektivnu-vlasnist-zemli.html (дата звернення: 10.08.2025).

14. Про фермерське господарство. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

15. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-p#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

16. Про державну підтримку сільського господарства України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

17. Земельний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

18. Закон про агрострахування підписано, – Роман Лещенко. *Головна - Полтавська обласна військова адміністрація*. URL: <https://poda.gov.ua/news/126120> (дата звернення: 10.08.2025).

19. Про затвердження Порядку надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1342-2021-p#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

20. Уряд розподілив 4 млрд грн державної підтримки аграріїв на 2020 рік. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-rozpodiliv-4-mlrd-grn-derzhavnoyi-pidtrimki-agrariyiv-na-2020-rik> (дата звернення: 10.08.2025).

21. Ukrinform. Кабмін у держбюджеті-2021 передбачив більшу допомогу аграріям. *Укрінформ - актуальні новини України та світу*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3163758-urad-u-derzbudzeti2021-peredbaciv-bilsu-dopomogu-agrariam.html> (дата звернення: 10.08.2025).

22. Державна підтримка агросектору на 2024 рік - аналіз основних програм бюджету. *Агрополіт - гаряча агрополітика*. URL:

<https://agropolit.com/spetsproekty/1025-byudjet-2024--yaku-derjavnu-pidtrimku-zaklali-dlya-agrosektoru> (дата звернення: 10.08.2025).

23. Державна підтримка аграріїв у 2023 та 2024 роках. *Департамент економічного розвитку, торгівлі та міжнародного співробітництва Житомирської обласної державної адміністрації*. URL: <https://aprdep.zht.gov.ua/files/AGR/2024/Pidtrymka%20APK%20Minahropolityky%202023-2024.pdf> (дата звернення: 10.08.2025).

24. Козаченко О. Уряд на 2024 рік заклав 4,2 мільярди гривень для агросектора. Що про це думають учасники ринку – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн – delo.ua*. URL: https://delo.ua/business/derzpidtrimka-apk-v-2024-roci-analiz-vidguki-prognoz-425552/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 10.08.2025).

25. Державна підтримка аграріїв у 2025 році. *Home - APD Ukraine*. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/1_Info_Brief_SP_ua.pdf (дата звернення: 10.08.2025).

26. Ключові виклики для аграрного сектору та основні завдання державної аграрної політики на 2025 рік. *Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД)*. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/klyuchovi-vyklyky-dlya-ahrarnoho-sektoru-ta-osnovni-zavdannya>.

27. Kuzmenko H. O., Telendii A. A. The impact of the war on the agricultural sector of ukraine: challenges and the role of state management in the recovery of the industry. *"Scientific notes of taurida V.I. vernadsky university", series "public administration"*. 2024. No. 5. P. 22–29. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2663-6468/2024.5/04> (date of access: 10.08.2025).

28. Агроновини. Агросектор після трьох років війни: виклики сьогодення та плани на відновлення – AgroPortal.ua. *AgroPortal.ua*. URL: <https://agroportal.ua/publishing/lichnyi-vzglyad/agrosektor-pislya-troh-rokiv-viyni-viklyki-sogodennya-ta-plani-na-vidnovlennya> (дата звернення: 10.08.2025).

29. Вплив війни на стан аграрної галузі в Україні. *ЕЕП*. URL: <https://economics.org.ua/images/Analitika-agro-sector2023.pdf> (дата звернення: 10.08.2025).

30. Kozlovskiy D. Anti-crisis challenges and strategic directions for the adaptation of Ukraine's agricultural business in conditions of economic turbulence. *Economic scope*. 2025. No. 199. P. 207–213. URL: <https://doi.org/10.30838/ep.199.207-213> (date of access: 10.08.2025).

31. Головні виклики в агробізнесі України: думки експертів та фермерів | Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу. *Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу*. URL: <https://propozitsiya.com/articles/informatsiya/holovni-vyklyky-v-ahrobiznesi-ukrayiny-dumky-ekspertiv-ta-fermeriv> (дата звернення: 10.08.2025).

References

1. Volska, O. M., Potravka, L. O., & Sapelnikova, N. L. (2019), “Theoretical principles of state regulation of the agricultural sector of the economy”, *Collection of Scientific Publications NUS*, vol. 2(475), pp. 45–51. DOI: [https://doi.org/10.15589/znp2019.2\(476\).7](https://doi.org/10.15589/znp2019.2(476).7)

2. Dynnyk, I. P. (2022), “Agrarian policy of the state: scientific approaches and features of implementation in modern conditions”, *Tavriyskyi naukovyi visnyk. Seriya: publichne upravlinnya ta administruvannya*, vol. (3), pp. 53–57. DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.7>

3. Koval, V., (2024), “State agrarian policy and management of economic development of land use in Ukraine”, *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering*, vol. 1(105), pp. 117–127. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve1202411>

4. National Recovery Council of Ukraine. (2022), “New agrarian policy”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf> (Accessed: 10.08.2025)

5. Shatylo, O. (2021), “State agrarian policy as an element of ensuring national interests of Ukraine”, *Litopys Volyni*, vol. (25), pp. 148–154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.25.25>

6. Shchurevych, L. M. (2018), “Mechanisms of state agrarian policy of Ukraine”, *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, vol. (5), available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/103.pdf (Accessed: 10.08.2025)

7. Stanislavskiy, V. (2022), “Problems of implementation of the state agricultural policy in the sphere of agricultural land using”, *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, vol. 1(73), pp. 191–197. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.73.31>
8. Shemavniiov, V. (2025), “Strategic directions of modern state agrarian policy in Ukraine”, *Natsionalni interesy Ukrayiny*, vol. 7(12), DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7\(12\)-694-702](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-7(12)-694-702)
9. European Commission. (2025), “Common agricultural policy”, Agriculture and rural development, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en (Accessed: 10.08.2025)
10. U.S. Department of Agriculture. (2025), “Farm Bill”, available at: <https://www.usda.gov/farming-and-ranching/farm-bill> (Accessed: 10.08.2025)
11. European Commission. (2025), “Poland – CAP Strategic Plan”, Agriculture and rural development, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/poland_en (Accessed: 10.08.2025)
12. National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine. (2025), “About the draft law “On the principles of agrarian policy until 2026”, available at: <http://naas.gov.ua/slide/pro-proekt-zakonu-pro-zasadi-agrarno-pol-tiki-do-2026-roku/> (Accessed: 10.08.2025)
13. Agro-Center. (2019), “The law on collective land ownership began to operate in Ukraine”, available at: <https://news.agro-center.com.ua/agricultural-law/v-ukraini-pochav-dijati-zakon-pro-kolektivnu-vlasnist-zemli.html> (Accessed: 10.08.2025)
14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003), The Law of Ukraine “About farming”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (Accessed: 10.08.2025)
15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution “On approval of the Strategy for the development of agriculture and rural areas in Ukraine until 2030 and approval of the operational plan for its implementation in 2025–2027”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-p#Text> (Accessed: 10.08.2025)

16. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015), The Law of Ukraine “On state support of agriculture of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text> (Accessed: 10.08.2025)
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021), “Land Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (Accessed: 10.08.2025)
18. Poltava Regional Military Administration. (2021), “The law on agroinsurance was signed, – Roman Leshchenko”, available at: <https://poda.gov.ua/news/126120> (Accessed: 10.08.2025)
19. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “On approval of the procedure for providing state support for insurance of agricultural products”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1342-2021-п#Text> (Accessed: 10.08.2025)
20. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020), “Government allocated 4 billion UAH of state support for farmers in 2020”, Government portal, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-rozpodiliv-4-mlrd-grn-derzhavnoyi-pidtrimki-agrariyiv-na-2020-rik> (Accessed: 10.08.2025)
21. Ukrinform. (2021), “The Cabinet provided more assistance to farmers in the 2021 state budget”, Ukrinform news, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3163758-urad-u-derzbudzeti2021-peredbaciv-bilsu-dopomogu-agrariam.html> (Accessed: 10.08.2025)
22. Agropolit. (2024), “State support of the agro-sector in 2024 – analysis of main budget programs”, available at: <https://agropolit.com/spetsproekty/1025-byudjet-2024--yaku-derjavnu-pidtrimku-zaklali-dlya-agrosektoru> (Accessed: 10.08.2025)
23. Zhytomyr Regional State Administration. (2023), “State support for farmers in 2023 and 2024]. Department of Economic Development, Trade and International Cooperation”, available at: <https://aprdep.zht.gov.ua/files/AGR/2024/Pidtrymka%20APK%20Minahropolityky%202023-2024.pdf> (Accessed: 10.08.2025)
24. Kozachenko, O. (2024), “The government allocated 4.2 billion UAH for the agro-sector in 2024. What market participants think about it”, *Delo.ua*, available at: https://delo.ua/business/derzpidtrimka-apk-v-2024-roci-analiz-vidguki-prognoz-425552/?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 10.08.2025)

25. APD Ukraine. (2025), “State support for farmers in 2025”, available at: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/1_Info_Brief_SP_ua.pdf (Accessed: 10.08.2025)
26. National Institute for Strategic Studies. (2025), “Key challenges for the agricultural sector and main tasks of state agrarian policy for 2025”, available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/klyuchovi-vyklyky-dlya-ahrarnoho-sektoru-ta-osnovni-zavdannya> (Accessed: 10.08.2025)
27. Kuzmenko, H. O., & Telendii, A. A. (2024), “The impact of the war on the agricultural sector of Ukraine: challenges and the role of state management in the recovery of the industry”, *Scientific Notes of Taurida V.I. Vernadsky University. Series «Public Administration»*, vol. (5), pp. 22–29. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnu-2663-6468/2024.5/04>
28. Agroportal.ua. (2023), “Agro-sector after three years of war: current challenges and recovery plans”, available at: <https://agroportal.ua/publishing/lichnyi-vzglyad/agrosektor-pislya-troh-rokiv-viyni-viklyki-sogodennya-ta-plani-navidnovlennya> (Accessed: 10.08.2025)
29. Economics.org.ua. (2023), “Impact of war on the state of the agrarian industry in Ukraine”, available at: <https://economics.org.ua/images/Analitika-agro-sector2023.pdf> (Accessed: 10.08.2025)
30. Kozlovskiy, D. (2025), “Anti-crisis challenges and strategic directions for the adaptation of Ukraine’s agricultural business in conditions of economic turbulence”, *Economic Scope*, vol. (199), pp. 207–213. DOI: <https://doi.org/10.30838/ep.199.207-213>
31. Propozitsiya. (2023), “Main challenges in Ukraine’s agribusiness: expert and farmer opinions”, available at: <https://propozitsiya.com/articles/informatsiya/holovni-vyklyky-v-ahrobiznesi-ukrayiny-dumky-ekspertiv-ta-fermeriv> (Accessed: 10.08.2025).

Стаття надійшла до редакції 13.08.2025 р.